

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Modern Economics

Електронне наукове видання з економічних наук

Виходить 6 разів на рік

№ 4 (2017)

Миколаїв
2017

Засновник: Миколаївський національний аграрний університет.

Головний редактор: ЧЕРВЕН І. І. – д-р екон. наук, професор.

Заступник головного редактора: СІРЕНКО Н. М. – д-р екон. наук, професор.

Відповідальний секретар: ПОЛТОРАК А. С. – канд. екон. наук.

Члени редакційної колегії: НОВІКОВ О. Є. – д-р екон. наук, доцент; ПОТРИВАЄВА Н. В. – д-р екон. наук, професор; ВИШНЕВСЬКА О. М. – д-р екон. наук, професор; БАНЄВА І. О. – д-р екон. наук, професор; БАРАНОВА В. Г. – д-р екон. наук, професор; ГАВРИШ В. І. – д-р екон. наук, професор; ГАРКУША О. М. – д-р екон. наук, професор; ГОНЧАРЕНКО І. В. – д-р екон. наук, професор; ГУДЗИНСЬКИЙ О. Д. – д-р екон. наук, професор; ДУБІНІНА М. В. – д-р екон. наук, доцент; ЄРМАКОВ О. Ю. – д-р екон. наук, професор; ІРТИЩЕВА І. О. – д-р екон. наук, професор; КІЩАК І. Т. – д-р екон. наук, професор; КОТИКОВА О. І. – д-р екон. наук, професор; КЛЮЧНИК А. В. – д-р екон. наук, професор; КСЬОНЖИК І. В. – д-р екон. наук, доцент; ПОГРІЩУК Б. В. – д-р екон. наук, професор; САХАЦЬКИЙ М. П. – д-р екон. наук, професор; УШКАРЕНКО Ю. В. – д-р екон. наук, професор; ШЕБАНІНА О. В. – д-р екон. наук, професор; ЯЦЕНКО В. М. – д-р екон. наук, професор; БАБЕНКО М. Д. – канд. екон. наук, доцент; БАРИШЕВСЬКА І. В. – канд. екон. наук, доцент; БУРКОВСЬКА А. В. – канд. екон. наук, доцент; ВОЛОСЮК Ю. В. – канд. техн. наук, доцент; КЛОЧАН В. П. – канд. екон. наук, доцент; КОЗАЧЕНКО Л. А. – канд. екон. наук, доцент; КУЗЬОМА В. В. – канд. екон. наук, доцент; ЛУНКІНА Т. І. – канд. екон. наук, доцент; МЕЛЬНИК О. І. – канд. екон. наук; СИРЦЕВА С. В. – канд. екон. наук; ЧЕБАН Ю. Ю. – канд. екон. наук, доцент; ШИШПАНОВА Н. О. – канд. екон. наук; АСТАФ'ЄВА В. О. – канд. екон. наук, доцент (Республіка Білорусь); Джулія Олбрайт – PhD, професор (США).

Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет вченою радою
Миколаївського національного аграрного університету
(протокол № 1 від 29 серпня 2017 р.).

Виходить 6 разів на рік.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редакційної колегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції: 54020, Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9,
Миколаївський національний аграрний університет
тел. 0 (512) 58-03-25

<http://modecon.mnau.edu.ua/>

e-mail: modecon@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2017

УДК 336.364 (477)

Маслик Р. О., здобувач, Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна

НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Метою статті є обґрунтування основних напрямів модернізації системи фінансового забезпечення соціального захисту населення України. У результаті дослідження системи фінансового забезпечення соціального захисту населення було виявлено ряд недоліків діючої сучасної системи. Проаналізовано та доведено ефективність впровадження та розвитку проектів державно-приватного партнерства. Наведено переваги співпраці держави та громадських організацій у вирішенні питань соціального захисту населення. У підсумку наведенні основні напрями модернізації системи соціального захисту населення України. Реалізація запропонованих основних напрямів модернізації системи соціального захисту сприятиме: посиленню соціальної справедливості та зниженню соціальної нерівності громадян; консолідації українського суспільства; зменшенню соціальної напруги; підвищенню особистої відповідальності громадян за власний добробут та добробут соціально уразливих верств населення.

Ключові слова: соціальний захист, фінансове забезпечення, адресність, модернізація, громадські організації, державно-приватні проекти.

Маслик Р. О., соискатель, Львовский национальный университет им. Ивана Франко, г. Львов, Украина

НАПРАВЛЕНИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ УКРАИНЫ

Целью статьи является обоснование основных направлений модернизации системы финансового обеспечения социальной защиты населения Украины. В результате исследования системы финансового обеспечения социальной защиты населения был выявлен ряд недостатков действующей современной системы. Проанализированы и доказана эффективность внедрения и развития проектов государственно-частного партнерства. Приведены преимущества сотрудничества государства и общественных организаций в решении вопросов социальной защиты населения. В итоге наведены основные направления модернизации системы социальной защиты населения Украины. Реализация предложенных основных направлений модернизации системы социальной защиты будет способствовать: усилению социальной справедливости и снижению социального неравенства граждан; консолидации украинского общества; уменьшению социальной напряженности; повышению личной ответственности граждан за собственное благополучие и благополучие социально уязвимых слоев населения.

Ключевые слова: социальная защита, финансовое обеспечение, адресность, модернизация, общественные организации, государственно-частные проекты.

Maslyk R., applicant, Lviv National University by Ivan Franko, Lviv, Ukraine

MODES OF MODERNIZATION OF THE SYSTEM OF FINANCIAL PROVISION OF SOCIAL PROTECTION OF UKRAINE'S POPULATION

Introduction. *Social protection is one of the basic human rights in modern society. In Ukraine, the task of modernizing the social protection system today is the most urgent and priority in the socio-economic development of the country. The gradual and phased reform of the Ukrainian economy, changes in the current legislation, the transformation of the demographic structure of the population and the emergence of new groups of its vulnerable strata cause the need for the introduction of new adequate institutions of social protection of citizens that would cover the existing, most important social risks of society.*

Purpose. *The purpose of the article is to substantiate the main directions of modernization of the system of financial provision of social protection of the population of Ukraine.*

Results. *As a result of the research of the financial security system of social protection of the population, a number of shortcomings of the current modern system were identified. The efficiency of implementation and development of public-private partnership projects has been analyzed and proved. The advantages of cooperation between the state and public organizations in solving social protection of the population are presented. As a result, the main directions of modernization of the system of social protection of the population of Ukraine are given.*

Conclusions. *Implementation of the proposed main directions of modernization of the social protection system will promote: strengthening social justice and reducing social inequality of citizens; Consolidation of Ukrainian society; Reduction of social tension; Increase personal responsibility of citizens for their own welfare and welfare of socially vulnerable groups of the population.*

Keywords: *social protection, financial support, targeting, modernization, public organizations, public-private projects.*

JEL Classification: *H55, I31, I38.*

Постановка проблеми. Соціальний захист є одним із базових прав людини в сучасному суспільстві. В Україні завдання модернізації системи соціального захисту на сьогодні є найбільш актуальним і пріоритетним у соціально-економічному розвитку країни. Поступове й поетапне реформування української економіки, зміни в поточному законодавстві, трансформація демографічної структури населення та поява нових груп його вразливих верств обумовлюють потребу запровадження нових адекватних інститутів соціального захисту громадян, які б покривали існуючі, найвагоміші соціальні ризики суспільства.

Для того щоб зрозуміти, які саме заходи необхідно прийняти для модернізації української моделі соціального захисту

населення, потрібно дати оцінку тим процесам, які зараз є притаманним для забезпечення соціального захисту населення України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сфера соціального захисту населення є однією із головних у процесах модернізації. Українські вчені Н. Борецька, І. Гнибіденко, В. Гошовська, І. Калачова, А. Колот, Е. Лібанова, О. Макарова, О. Новікова, В. Скуратівський, Л. Ткаченко, Л. Черенько та інші приділяють значну увагу у своїх дослідженнях шляхам її реформування.

Актуальність і суспільна важливість модернізації країни потребує зміцнення та розкриття потенціалу людського капіталу. За рівнем соціальної захищеності громадяни оцінюють владу, її дії щодо забезпечення

соціальних прав і досягнення добробуту. Відповідно, задоволеність населення державною політикою у сфері соціального захисту є точним індикатором ефективності та дієвості державного управління. Оптимальне комплексне розв'язання методологічних, стратегічних і першочергових проблем соціального захисту громадян потребує додаткових досліджень у частині визначення основних напрямів модернізації цієї системи.

Мета статті. Основними завданнями статті є обґрунтування основних напрямів модернізації системи фінансового забезпечення соціального захисту населення України.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Під час процесу розбудови ринкових відносин Україна стала на шлях реформування системи соціального захисту населення. За мету було поставлено створення системи, яка дозволяла б кожному громадянину, який потрапив під вплив соціального ринку і втратив можливість самостійно забезпечувати себе, отримувати гарантований державою мінімум соціальних послуг, який дозволив би побороти непередбачувані труднощі. Однак, процес затягнувся і як такої системи соціального захисту у нашій країні поки що до кінця не створено.

Аналіз різних наукових та офіційних джерел дозволяє стверджувати, що діюча сьогодні в Україні система соціального захисту населення має ряд недоліків, а саме:

1. Відсутність системності у встановленні соціальних гарантій. Доходи багатьох категорій населення встановлюються на рівні прожиткового мінімуму, який методологічно є недосконалим і не відповідає необхідним вимогам і реаліям сьогодення. Відповідно до положення Європейської соціальної хартії, співвідношення прожиткового мінімуму і мінімальної заробітної плати має складати 1:2,5 [1, с. 363], однак, як свідчать проаналізовані нами дані у розділі другому це положення не виконується.

2. Соціальні виплати малозабезпеченим громадянам здійснюються переважно на

універсальній, а не на адресній основі, що розширює контингент їх отримувачів і відповідно перенавантажує державний бюджет. Така ситуація посилює в країні майнове розшарування.

3. Недосконалість нормативно-правової бази соціального захисту населення. Існують розбіжності або взагалі відсутні тлумачення необхідних норм і понять.

4. Не прийняті й досі Соціальний кодекс та закон про соціальний захист населення, що породжує термінологічну невизначеність і плутанину серед працюючих у цій сфері.

5. Соціальне страхування системи соціального захисту населення розвивається досить повільними темпами. Про це свідчить досі не запроваджене обов'язкове соціальне медичне страхування.

Ми притримуємось думки Л. Б. Баранник [2, с. 160], що систему соціального захисту слід розглядати як комплексну систему розвинутої ринкової економіки за характером її організації та за вирішенням кола завдань. Така система спрямована насамперед на забезпечення конституційних прав людини на працю та соціальний захист у разі втрати працездатності незалежно від місця її проживання, статі, національності та віку. Вона має забезпечувати також права і гарантії у сфері рівня життя й задоволення потреб людини: права на мінімально достатні засоби життєзабезпечення, відпочинок, охорону здоров'я, житло, безпеку життєдіяльності, якісну освіту, допомогу у вихованні дітей.

Відповідно до вищесказаного слід згадати і те, що Конституція України (ст. 1, ст. 3) визначає Україну як соціальну державу [3]. На жаль, протягом тривалого періоду реформ фактична пріоритетність надавалась головним чином трансформації економічних інститутів, в той час як цілям побудови адекватних інституційним змінам системи соціального розвитку, важелів підвищення рівня і якості життя громадян не приділялось необхідної уваги. Соціальна сфера розглядалась як вторинна, похідна від економічної та як така, що обтяжує економіку. Внаслідок такого підходу, з самого

початку реформ 90-х років економічні та соціальні процеси увійшли в гостре взаємне протистояння.

Результатами такої політики стали суттєве зниження соціальних гарантій, поширення бідності, загальне зниження рівня життя населення, руйнування соціальної інфраструктури, неконтрольоване зростання платності багатьох соціальних послуг, зокрема охорони здоров'я та освіти (безоплатність яких гарантована ст. 141 Конституції України), що зробило значну кількість цих послуг фактично недосяжними для малозабезпечених прошарків населення.

Створення високоефективної системи соціального захисту населення не може відбуватись само по собі, без фундаментальних змін в економіці і суспільстві. Необхідним є змінити всю ідеологію суспільного розвитку. Важливо донести до всіх, що головним способом досягнення добробуту є не тільки система соціального захисту населення, а й згуртованість нації, яка комплексно працює за для досягнення однієї мети.

Особливим інститутом соціальної правової держави виступає соціальне партнерство, яке демонструє можливість забезпечення балансу інтересів найманих робітників, підприємців і влади на користь усього суспільства. Важливою складовою соціального партнерства є співпраця держави та бізнесу. В Україні відносини між ними характеризуються численними проблемами у сфері оподаткування, реєстрації та ліквідації підприємств, захисту прав інтересів. Державно-приватне партнерство (ДПП) визначено серед ключових механізмів реалізації політики модернізації економіки України, вирішення важливих соціально-економічних проблем. Висока ефективність ДПП як форми взаємодії держави та бізнесу доведена досвідом багатьох країн світу [4].

Основними перевагами проектів ДПП над традиційними проектами надання послуг публічним сектором вважаються такі [5; 6]:

– державні органи влади та громади можуть скористатися досвідом та

ефективністю, притаманними приватному сектору, що означатиме менші витрати і вищу якість послуг;

– з'являється інструмент залучення додаткових інвестицій у проект;

– вивільняється частина співробітників, які можуть займатися вирішенням інших важливих проблем міста;

– гарантується оптимальна ціна;

– привносяться інновації;

– за умови відповідної підготовки та моніторингу ДПП існує більша вірогідність щодо кращого управління державними та муніципальними активами.

Україна мала шанс випробувати у великому масштабі на практиці механізм державно-приватного партнерства під час підготовки та проведення Євробаскету-2015 в Україні [7]. Зокрема урядом країни було запропоновано проект державно-приватного партнерства, згідно з яким приватні інвестори для будівництва інфраструктурних проектів Євробаскету-2015 могли взяти інвестиційні кредити, відсотки за якими буде виплачувати держава [8]. Проте військовий конфлікт з Росією та системна політична і економічна кризи в державі призупинили ці плани. Зараз практично зовсім не використовується потенціал ДПП для розвитку економічної та соціальної інфраструктури національної економіки. Лише можна зустріти проекти у сфері телекомунікації, будівництва, енергетики.

Для успішної взаємодії державних органів і приватних партнерів необхідно розуміння обома сторонами важливості насамперед результату від проекту ДПП для суспільства. Звичайно, проект ДПП повинен давати матеріальну вигоду приватному інвестору, забезпечувати відповідний рівень ефективності його вкладеного капіталу, проте ДПП спрямоване головно на розв'язок суспільних проблем та проблем місцевих громад, а не проблем бізнесу.

У розвинутих країнах світу повноправним партнером держави і бізнесу у вирішенні соціальних проблем є громадські організації (далі – ГО). Діяльність громадських

організацій в Україні охоплює практично всі сфери суспільного життя країни. Найбільш пріоритетними сферами діяльності громадських організацій є соціальний захист (69%), охорона здоров'я (49%), освіта і права людини (відповідно по 48%), розвиток громад та підтримка громадських ініціатив (47% та 46% відповідно).

Є ряд причин чому державі вигідно працювати з ГО у вирішенні соціальних проблем [9, с. 104]:

1. Більшість ГО створюються для вирішення таких самих проблем, які повинні вирішувати державні та муніципальні органи - турбота про малозабезпечених, хворих - тобто, вони здійснюють таку діяльність, яку неможливо здійснювати на комерційному, ринковому ґрунті.

2. У певних випадках третій сектор діє успішніше та економніше, ніж державні установи. Тому державі буває вигідніше передавати окремі засоби ГО, отримуючи за це виконання чітких та контрольованих зобов'язань, чим самій державі створювати додаткові організації чи структури. Вигідність бюджетного фінансування ГО з'являється тоді, коли є можливість залучити до роботи волонтерів, коли вирішуване завдання є не зовсім стандартним і потрібно застосувати певний специфічний підхід щодо конкретної категорії отримувачів послуг. Співпраця держави та органів місцевого самоврядування з організаціями третього сектору може бути важливим фактором підвищення ефективності використання ресурсів, особливо тих, які виділяються на соціальні потреби.

3. Саме по собі зміцнення демократичної держави та розвиток місцевого самоврядування вирішальним чином залежить від формування сучасного громадянського суспільства.

З іншої сторони - ГО потребують моральної та матеріальної підтримки з боку держави та органів місцевого самоврядування - надання їм допомоги може забезпечити досягнення цілі, на яку в іншому випадку доведеться витратити більше ресурсів їх держбюджету.

Таким чином, усі ринкові інститути мають працювати не тільки і не стільки для отримання прибутку будь-якою ціною, а насамперед вирішувати завдання економічного зростання за недопущення зниження важливих показників рівня життя населення України. Обов'язок держави – створити умови, заохотити усіх економічних агентів, населення для створення такої співпраці.

Незважаючи на значний рівень фінансового забезпечення соціальних видатків, система соціального захисту населення в Україні є недостатньо ефективною з точки зору доступності та якості надання соціальних послуг і соціальної допомоги, не відповідає вимогам соціальної справедливості, переважає категоріальний підхід до надання соціальної допомоги. Однак саме збільшення видатків на соціальний захист не приведе до підвищення їх ефективності. Обов'язковою умовою раціонального використання державних ресурсів є адресність їх розподілу, надання коштів тим, хто цього найбільше потребує, тобто найуразливішим верствам населення. При цьому достатнім ефектом бюджетних соціальних витрат можна вважати досягнення малозабезпеченими сім'ями мінімального прожиткового стандарту, прийнятого в суспільстві.

Забезпечення адресності полягає у спрямуванні соціальної допомоги саме тим, хто її потребує. Перевагою адресної форми соціальної підтримки є те, що в умовах обмеженості бюджетних ресурсів вона найефективніше забезпечує надання допомоги нужденним, сприяє обмеженню соціального утримання шляхом запровадження соціальних контрактів і програм самозабезпечення. Тільки впорядкування системи соціальних виплат створить можливості для збільшення величини допомоги на конкретну особу [10, с. 16].

На наш погляд, система адресної соціальної допомоги надасть можливість:

– спрямувати соціальні виплати вразливим категоріям громадян, які не в змозі самі себе забезпечити;

– досягти економічної, соціальної ефективності та соціальної справедливості шляхом перерозподілу фінансових ресурсів соціального захисту, що надаються бюджетами всіх рівнів і державними цільовими фондами;

– раціонально використовувати бюджетні кошти на надання соціальної допомоги громадянам;

– закласти підвалини соціальної справедливості та соціальної стабільності в суспільстві.

Як вже зазначалось раніше універсальних моделей соціального захисту й оптимальних алгоритмів їх модернізації, прийнятних для всіх країн, не існує. В Україні має бути сформована власна модель модернізації соціального захисту населення, яка враховуватиме особливості історичного процесу становлення нашої країни, демографічної структури населення, циклічності економічного розвитку країни, з урахуванням потенційно можливих фінансово-економічних криз та рецесії в середньо- й довгостроковій перспективі.

Отже, з метою вдосконалення процесу модернізації соціального захисту населення, на наш погляд, необхідно вжити ряд заходів:

1. Удосконалення нормативно-правової бази соціального захисту населення, а саме: приведення до відповідності тлумачення всіх необхідних норм та стандартів, а також розроблення чіткого переліку соціальних послуг на основі відповідних зобов'язань держави.

2. Активне залучення недержавного сектору надання соціальних послуг населенню та сприяння розвитку державно-приватних та приватно-громадських проєктів у сфері соціального захисту населення.

3. Ведення моніторингу діяльності державних та недержавних організацій у сфері соціальних послуг, а також посилення прозорості їх діяльності задля уникнення запобігання фінансовим зловживанням.

4. Визначити одним із ключових завдань – реформування системи соціальних послуг вразливим верствам населення з поступовим переходом до адресної підтримки споживачів у формі споживчих субсидій.

5. Удосконалення ведення обліку та моніторингу виявлення вразливих верств населення, що потребують надання соціальних послуг.

6. Необхідність запровадження пілотних проєктів із модернізації системи соціального захисту населення на місцевому рівні.

Отже, реалізація завдань модернізації фінансового забезпечення соціального захисту населення є пріоритетним напрямом соціальної держави з огляду на складність і невідкладність проблем, що потребують розв'язання. Критеріями досягнення соціального результату такої модернізації є: поліпшення добробуту населення, якості й доступності соціальних послуг, розвиток людського капіталу, забезпечення дотримання принципів соціальної справедливості та соціальної захищеності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Враховуючи сучасний стан системи соціального захисту та ряд стримуючих проблем і факторів ризику, визначено основні напрями модернізації системи фінансового забезпечення соціального захисту населення та окреслено першочергові заходи їх досягнення. При виконанні основних напрямів модернізації системи соціального захисту важливо враховувати умови успішної модернізації, а саме - соціальну відповідальність держави, бізнесу та громадянина, довіру народу до органів державної влади та суспільних інституцій, готовність людей до реформ.

Реалізація запропонованих основних напрямів модернізації системи соціального захисту сприятиме: посиленню соціальної справедливості та зниженню соціальної нерівності громадян; консолідації українського суспільства; зменшенню соціальної напруги; підвищенню особистої відповідальності громадян за власний

добробут та добробут соціально уразливих верств населення.

Література:

1. Україна в 2008 році : щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку : монографія / За заг. ред. Ю. Г. Рубана. – К. : НІСД, 2008. – 470с.
2. Баранник Л. Б. Фінансовий механізм системи соціального захисту населення України: проблеми становлення та перспективи розвитку: монографія. – Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. фін. Академія, 2012. – 496 с.
3. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – 141 с.
4. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні : аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/816>.
5. Програма розвитку державно-приватного партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/page/programa-rozvitku-derzhavno-privatnogo-partnerstva>.
6. Практическое руководство по вопросам эффективного управления в сфере государственно-частного партнерства. – Женева: Организация Объединенных Наций, 2008. – 113 с.
7. Проведення Євробаскету-2015 – хороший спосіб випробувати систему державно-приватного партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/newslineshow/provedenie-evrobasketa-2015-horoshiy-sposob-ispytat-sistemu-06032013165800>.
8. Схема державно-приватного партнерства може спрацювати в українській економіці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.comments.ua/money/196024-shemaderzhavnoprivatnogo-partnerstva.html>.
9. Галлагер Дж. Ключевые вопросы адресной социальной поддержки населения в странах СНГ: краткий обзор / Дж. Галлагер. – М. : Фонд «Институт экономики города», 2000. – 16 с.
10. Кириченко О. М. Щодо аналізу стану соціальної сфери України в умовах економічної кризи / О. М. Кириченко // Формування ринкових відносин в Україні, 2016. – №6(181). – С. 103-110.

References:

1. Ruban, Ju. Gh. (2008), *Ukrainia v 2008 roci : shhorichni ocinky suspiljno-politychnogho ta socialjno-ekonomichnogho rozvytku* [Ukraine in 2008: annual evaluations of socio-political and socio-economic development], NISD, Kyjiv, Ukraine.
2. Barannyk, L. B. (2012), *Finansovyj mekhanizm systemy socialjnogho zakhystu naseleennja Ukrainy: problemy stanovlennja ta perspektyvy rozvytku* [Financial mechanism of the system of social protection of the population of Ukraine: problems of formation and prospects of development], *Dnipropetr. derzh. fin. Akademija*, Dnipropetrovsjk, Ukraine.
3. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), “The Constitution of Ukraine”, *Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy*, vol 30, p. 141.
4. National Institute for Strategic Studies (2012), “On the development of public-private partnership as a mechanism for activating investment activity in Ukraine”, available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/816> (Accessed 25 April 2012).
5. Association of Ukrainian Cities (2011), “Public-private partnership development program”, available at: <http://www.auc.org.ua/page/programa-rozvitku-derzhavno-privatnogo-partnerstva> (Accessed 16 Jun 2011).
6. The United Nations (2008), “Practical Guide on Effective Governance in Public-Private Partnership”, Geneva, p 113.
7. RBC – Ukraine (2015), “Conducting the Eurobasket-2015 is a good way to test the system of public-private partnership”, available at: <http://www.rbc.ua/ukr/newslineshow/provedenie-evrobasketa-2015-horoshiy-sposob-ispytat-sistemu-06032013165800> (Accessed 5 May 2015).
8. Comments (2013), “The scheme of public-private partnership can work in the Ukrainian economy”, available at: <http://ua.comments.ua/money/196024-shemaderzhavnoprivatnogo-partnerstva.html> (Accessed 18 February 2013).
9. Ghallagher, Dzh. (2000), *Kljuchevye voprosy adresnoj socialnoj podderzhky naseleenyj v stranakh SNGh: kratkyj obzor* [Key issues of targeted social support of the population in the CIS countries: a brief overview], Ynstytut ekonomyky ghoroda, Moskva, Rosija.
10. Kyrychenko, O. M. (2016), “On the analysis of the state of the social sphere of Ukraine in the conditions of the economic crisis”, *Formuvannja rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 6(181), pp. 103-110.

З М І С Т

Бережнюк І. І., Коляда С. П. МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ БАЛАНСУ МІЖ СПРОЩЕННЯМ ПРОЦЕДУР ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	6
Вишневська О.М., Волошина В.В., Гаріна Ю.В., Вишневська А.С. ПРІОРИТЕТИ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ РЕГІОНІВ КРАЇНИ	14
Гаряга Л. О. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ РЕЗУЛЬТАТОМ БАНКУ	23
Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. МЕТОДИ АУДИТУ: МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ТРАКТУВАННЯ	35
Гнатишин Л. Б. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ТА ПРОЦЕДУРА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	43
Головко М. Й. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ	52
Грицаєнко М. І. СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ЇХ ОБ'ЄДНАНЬ	63
Демкович О. В. МЕТОДИ НАДАННЯ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ З УРАХУВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ	75
Задорожна Р. П. ОСОБЛИВОСТІ ОБЧИСЛЕННЯ УМОВНОЇ ОПЛАТИ ПОСЛУГ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ	82

Маслик Р. О. НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	93
Наумік-Гладка К. Г. МАРКЕТИНГОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ SPA- ІНДУСТРІЇ ПРИ ГОТЕЛЬНИХ КОМПЛЕКСАХ	100
Неліпович О. В. МИТНІ ФОРМАЛЬНОСТІ НА АВІАЦІЙНОМУ ТРАНСПОРТІ В УКРАЇНІ	107
Прокопишин М. М., Сус Т. Й. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	114
Сус Т. Й. КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ	122
Шпикуляк О. Г., Прутська О. О., Супрун О. М. ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	130
Януш Нестерак, Маліновська О. Я. РОЛЬ БЕНЧМАРКІНГУ В ПРОЦЕСІ КОНТРОЛІНГУ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	142